

Sinusbeheer slaat aan!

Het begon helemaal in het begin van deze eeuw op een bankje bij het Vlaamse natuurgebied De Venne bij Lokeren. Daar bedacht Jurgen Couckuyt, vlinderbeheerder van 2016, zijn nieuwe manier van maaien. Pas toen hij op Google Earth zijn terrein bekeek en daar de sporen van zijn beheer op zag, herkende hij in het geslinger een sinus. Voor een elektricien van beroep was de term sinusbeheer toen snel bedacht.

Tekst: Sinds enige tijd brengt De Vlinderstichting deze innovatieve maaimethode overal in het land onder de aandacht. Dit is mogelijk dankzij financiële steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Middels presentaties, excursies en symposia wordt de praktijk van sinusbeheer aan bermbeheerders, aannemers, hoveniers en vele anderen uitgelegd. En dat spreekt erg tot de verbeelding! Op een groeiend aantal locaties in het land wordt sinusbeheer uitgevoerd.

Antonie Stip
De Vlinderstichting

Een van die plekken is de Hondsbossche Zeewering tussen Camperduin en Petten. Op advies van De Vlinderstichting wordt op deze brede, voormalige zeedijk sinds afgelopen voorjaar meanderend gemaaid. Margriet Kleiman, ecooloog bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is er enthousiast over: “Doordat we een nieuw duingebied in zee hebben aangelegd, heeft de Hondsbossche haar zeekerende functie verloren. We kregen daardoor ruimte om op de oude zeedijk in ons beheer veel meer rekening te houden met vlinders, planten en andere soortgroepen. Ik wilde dat al langer en we konden er nu mee aan de slag. Toen ik De Vlinderstichting om advies vroeg, kwam sinusbeheer ter sprake. Dat klonk ons als muziek in de oren.”

Wat vind je van sinusbeheer?

“Ik vind het er geweldig leuk uitzien, zo met al die golfpatronen op de dijk. Het is heel zichtbaar dat we ons beheer veranderd hebben. Ik ben dan ook erg blij dat het gelukt is, want het had bij ons qua regelwerk wel wat voeten in de aarde. Dat had vooral te maken met verantwoordelijkheden vanwege het nieuwe duingebied. De aannemer die dat aangelegd heeft, is ook verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud op de ‘oude’ Hondsbossche. Maar het is ons gelukt. Ook mijn collega’s van de afdeling beheer zijn zeer enthousiast over sinusbeheer.”

Ben je tevreden over de eerste resultaten?

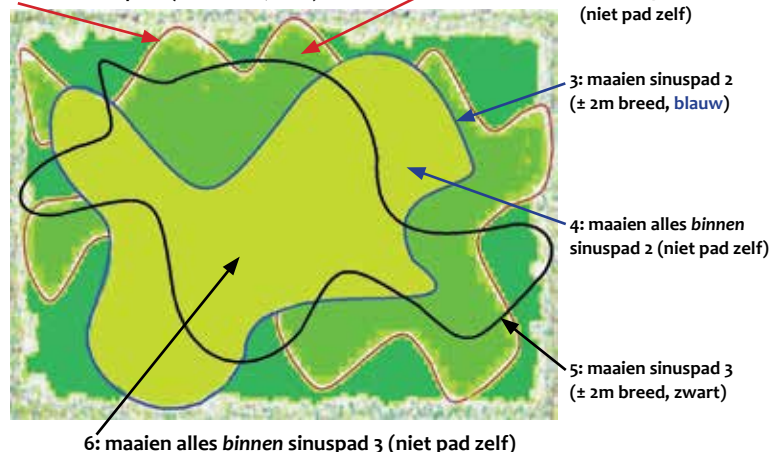
“Ik moet er nodig heen eigenlijk. In de zomer ben ik er geweest, het was prachtig om te zien. Van mijn collega Martien Witte, die er veel vaker komt, begreep ik dat er eigenlijk iets te weinig vegetatie is blijven staan. De slingers die het sinuspad vormen, zijn voor het mooie iets te hoog en laag op de dijk neergelegd. Als je vervolgens alles binnen die paden maait, blijft er minder staan dan we hadden gehoopt. Een aandachtspunt voor volgend jaar dus. Overigens wordt er ook vanuit de omgeving positief op het sinusbeheer gereageerd. Omdat het zo zichtbaar is, denk ik.”

Voorbeeld sinusbeheer (Bron: Jurgen Couckuyt)

- Kan verdeeld over 1, 2, 3 of meer jaar afhankelijk van productie grasland
- Kan ‘eindeloos’ worden uitgevoerd gedurende (vele) jaren

1: maaien sinuspad 1 (± 2m breed, rood)

2: maaien alles binnen sinuspad 1 (niet pad zelf)

3: maaien sinuspad 2 (± 2m breed, blauw)

4: maaien alles binnen sinuspad 2 (niet pad zelf)

5: maaien sinuspad 3 (± 2m breed, zwart)

6: maaien alles binnen sinuspad 3 (niet pad zelf)

Zijn dat redenen om sinusbeheer ook op andere dijken in Noord-Holland toe te gaan passen?

“Op Texel gaat er bij de Prins Hendrikpolder op termijn een duingebied in de Waddenzee aangelegd worden, net als bij Petten in de Noordzee. Mijn collega Martien maakt zich er sterk voor dat we op die dijk ook gaan sinusmaaien. Alleen willen de Texelaars graag schapen op de dijk zien, dus het zal er in de praktijk wel op uitkomen dat we op een gedeelte van de dijk sinusbeheer gaan uitvoeren. Op andere dijken die nog wel een waterkerende functie hebben, zie ik het nog niet zomaar gebeuren dat we gaan sinusmaaien. Veel van die dijken hebben niet zo’n breed talud als de Hondsbossche en die ruimte heb je wel nodig voor sinusbeheer. Persoonlijk vind ik het wel kansrijk om op meer plekken een beetje slingerend te gaan maaien en ook wat vegetatie onder aan taluds te laten staan. Dat zorgt voor meer variatie, wat gunstig is

voor insecten. Vanuit de nieuwe Wet natuurbescherming hebben we een zorgplicht, ook voor diverse vlindersoorten. Dit beheer past daarin, volgens mij.”

Kun je nog iets vertellen over de kosten van sinusbeheer?

“Ik weet er het fijne niet van, maar op dit moment kost sinusbeheer ons minder. We maaiden eerst twee keer per jaar en voerden het maaisel dan af. Dat zijn vier werkgangen. Dit jaar heeft de aannemer één maaibeurt gedaan, in twee werkgangen. Eerst het sinuspad en weken later alles erbinnen. Dat is veel minder werk dan voorheen omdat je flink wat laat staan. Maar het kan zomaar dat we in de toekomst door verruiging twee keer per jaar moeten maaien, en dan zit je dus met sinusbeheer weer op vier werkgangen. Op termijn kan het dus kostenneutraal zijn, schat ik in.”

Ook Jacco Zuidema, voorman bij Zuidema Groenvoorzieningen en sinusmaaier op de Hondsbossche, is erg te spreken over sinusbeheer. “Het is ons goed bevallen. Wij maaien hier nu drie jaar en dit jaar voor het eerst in één proefvlak met sinusbeheer. Ik heb er een aantal bijenorchissen gevonden en kon er mooi omheen slingeren met het sinuspad. Op een paar andere dijkvakken op de Hondsbossche barstte het van de orchideeën, ik heb daar ook maar wat vegetatie laten staan. Ik vond er zelfs hondskruid.”

Een maaier die zulke planten kent, dat is best bijzonder!

“Ach ja, ik vind het leuk. Bij ons bedrijf zet ik altijd de stukken uit die we gaan maaien. Als er dan zeldzame of beschermde planten in staan, zorg ik altijd dat we eromheen werken. Ik heb dit jaar ook veel vlindertjes gezien op de Hondsbossche. Zandoogjes en van die blauwtjes.”

Komen jullie knelpunten tegen in de uitvoering van sinusbeheer?

“Op een dijk valt het niet mee om slingerend te maaien. Dat moet je rustig aan doen, af en toe uitstappen en kijken waar je heen gaat. En omdat je op een dijk het gras altijd naar beneden harkt, kom je onderaan een beetje in de knel met de ongemaaide vegetatie. We hebben dat opgelost door er zo goed mogelijk overheen te harken. Je harkt dan wel door de overstaande begroeiing heen, maar het is de best mogelijke oplossing. Er kunnen vast nog dingen beter. Maar wij vinden het mooi dat we de vrijheid krijgen om anders te maaien.”

Op het schuine talud van de Hondsbossche Zeewering is een sinuspad maaien geen sinecure, maar de aannemer gaat geen uitdaging uit de weg.

Vanuit de polder is het slingerende sinuspad op de dijk al zichtbaar.

Sinusbeheer inspireert de aannemer om anders te maaien. Geen sinusbeheer avant la lettre, maar er blijft wel veel vegetatie per maaibeurt staan.